

بِسْمِ اللَّهِ

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

خداست آن که برای شما دریا را مسخر گردانید تا کشتی به امر او (آسان) در آب جاری شود و از آن (به تجارت و سفر) از فضل خدا (روزی) طلبید و باشد که شکر نعمتش به جای آرید.

سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر

بررسی وضعیت توسعه‌ای استان بوشهر و عدم تعادل‌های درون منطقه‌ای

مهر ماه ۱۴۰۱

کلیات

گزیده ای از معرفی استان بوشهر و جایگاه آن در کشور

مقدمه

اهمیت سواحل
به عنوان
سکونتگاهها

ژئوپلوتیک

- اهمیت امتیاز دسترسی به دریا برای کشورها

اقتصادی

- وجود بنادر و شهرهای ساحلی
- منابع فسیلی آبهای ساحلی و خاستگاه صنایع نفت و گاز
- رفع نیاز کارخانجات و صنایع به واسطه دسترسی به آب فراوان
- سهولت واردات یا صادرات
- صنعت توریسم

جهانی شدن و
رقابت

- موجب رشد و توسعه در ساختارهای مختلف ملی

شهرهای ساحلی باتوجه به ویژگی خاص استراتژیکی و ژئوپولیتیکی و امتیازات نسبی خود اهمیت به سزایی در آمایش سرزمین و توسعه کشورها در ابعاد مختلف دارند.

مقدمه

بیش از ۸۰ درصد شهرهای
بزرگ جهان که قطب‌های
تجاری هستند، در مناطق
ساحلی قرار دارند.

حدود دوسوم جمعیت دنیا،
در محدوده ۶۰ کیلومتری
حاشیه دریاها مستقرند

مناطق ساحلی در جهان،
بستر فعالیتهای عظیم
اقتصادی و اجتماعی هستند:

بر اساس آمارهای جهانی، سهم حوزه دریا در تولید ناخالص ملی در بسیاری از کشورها، کمتر از ۱۰ درصد نیست

در برخی کشورهای ساحلی پیشرفته در اتحادیه اروپا و آسیا، این آمار، حتی به ۵۰ درصد می‌رسد.

مقدمه

سهم حوزه دریا در کشور ایران، با احتساب فعالیت‌های نفتی و گازی دریایی، بین ۲ تا ۷,۲ درصد و بعضا تا ۱۰ درصد، بدون لحاظ کردن حوزه انرژی، حدود یک درصد است.

سهم یک درصدی ایران از اقتصاد دریا در جهان، به هیچ عنوان قابل قبول نیست.

ایران در بین ۱۸۲ کشور مشرف به دریا، رتبه ۴۰ را داراست

دلایل تحریم‌های دریایی ایران از سوی آمریکا:
✓ ناکارآمدی و منفعل ساختن بنادر.
✓ کاهش فعالیت‌های ترانزیتی.

حدود ۴۸ درصد تولید ناخالص ملی کشور، به گونه‌ای وابسته به دریاست.

مقدمه

سهم ۹۰ درصدی دریاها در
جابه‌جایی کالاها در سطح
بین‌المللی

ترسیم تصویری کوتاه از شناسنامه اقتصاد دریامحور ایران با
تاکید بر ظرفیت‌های ترانزیت دریایی، بیانگر دلایل وابستگی
کشورهای آسیایی و البته دنیا به شاهراه‌های دریایی ایران،
موقعیت‌های ازدست‌رفته و فرصت‌ها و تهدیدهای پیشرو است.

با توجه به موارد ذکر شده در بالا اهمیت توجه به استان بوشهر به عنوان یک منطقه کلاً ساحلی را دو چندان
می‌کند که ضروری است زیرساخت‌های ساحلی و پس کرانه‌ای در این استان توسعه یابد تا بتواند در سطح
منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی به جایگاه واقعی خود دست یابد.

دارا بودن بیشترین مرز آبی با خلیج فارس و همجواری با ۵ کشور عربی

خوزستان

هرمزگان

مرز خلیج فارس

۵۲%

تولید نفت فلات
قاره

۷۰٪

تولید نفت مناطق
خشکی

۲۰٪

تولید گاز
و میعانات
گازی

۷۰٪

صادرات نفت خام

۹۵٪

استان
بوشهر

وجود تنها نیروگاه
اتمی کشور با ظرفیت
۱۰۰۰ مگاوات و
فازهای ۲ و ۳ در
حال احداث با
ظرفیت ۲۰۰۰
مگاوات

بیشترین مرز آبی
با خلیج فارس
۹۶۷ کیلومتر
۵۲٪

همسایگی با ۵ کشور
حوزه خلیج فارس

وجود ۱ منطقه آزاد
و ۴ منطقه ویژه
اقتصادی

(منطقه آزاد بوشهر، مناطق ویژه
پارس جنوبی، بوشهر، بندر بوشهر
شمال استان)

وجود ۱۲ جزیره،
نواحی تاریخی،
سواحل بکر
گردشگری

سهم در ارزش
صادرات کشور
۲۱٪

صید ۶۰ هزار تن
انواع آبزیان با
سهم
۱۰٪

استان
بوشهر

تولید ۲۸
هزار تن میگوی
پرورشی
۵۰٪

تولید ۶۵۰
هزار تن گوجه
فرنگی خارج از فصل
۱۲٪

تولید ۱۶۴
هزار تن خرما
۱۴٪

رتبه سوم تولید
ناخالص داخلی
کشور (۶/۵)
درصد از حجم
اقتصاد کشور

۱/۴ درصد از
جمعیت کشور،
مساحت از
کشور ۱/۴ درصد

ارزش افزوده
تولید و توزیع گاز
طبیعی
۴۹%

استان
بوشهر

اقلیم مناسب (۶ ماه
از سال) و منابع و
جاذبه‌های
گردشگری

سهم از ارزش
افزوده تولید مواد و
فراورده‌های
شیمیایی
۴۵%

رتبه اول سرانه تولید
ناخالص داخلی
۳۹۴ میلیون ریال
به قیمت ثابت

بهره وری بخشی
کشاورزی (۲۱۵) و
صنعت (۵۰۴۱) بالاتر
از میانگین کشور
(۱۲۵ کشاورزی،
۴۳۵ صنعت)

کلیات

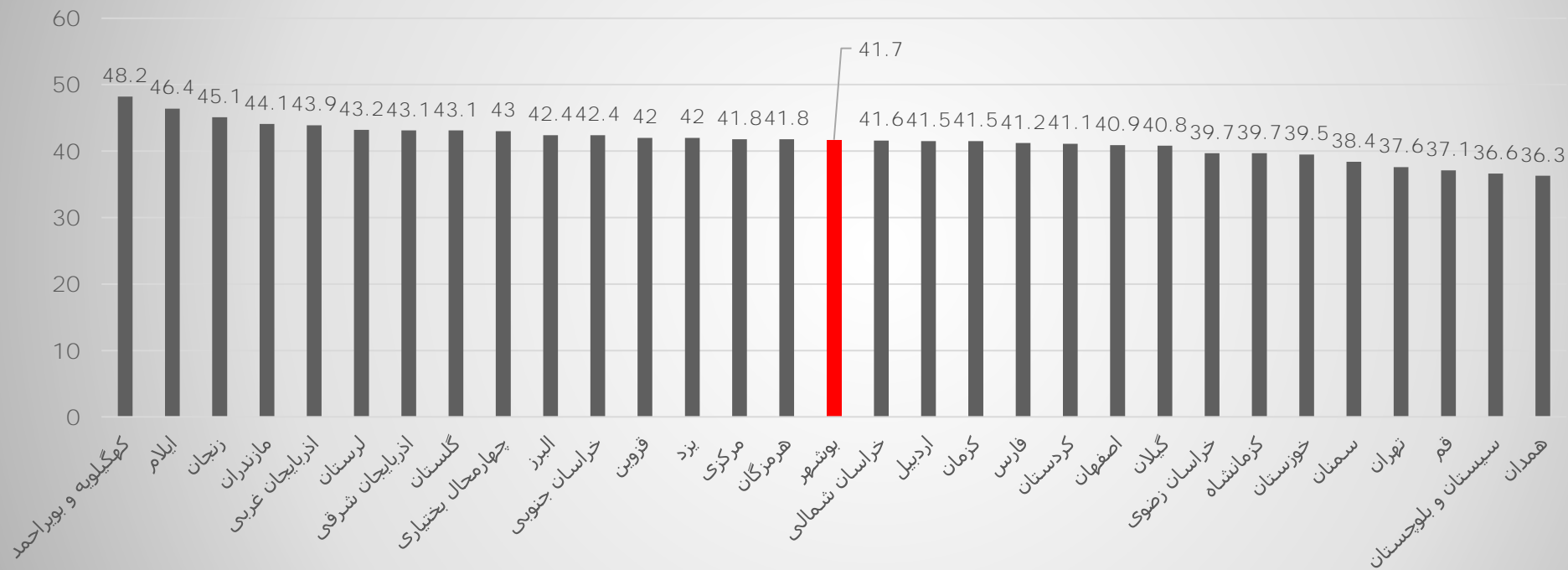
مقایسه شاخص‌های کلان استان بوشهر با کشور و سایر استان‌ها

- با توجه به اهمیت عملکرد اقتصادی دولت‌ها و تاثیر متغیرهای کلان اقتصادی بر وضعیت رفاهی جامعه، اقتصاددانان از نشانگرهایی اقتصادی متفاوتی در این زمینه استفاده می‌کنند. از آنجائی که با افزایش شاخص فلاکت رفاه جامعه بطور مستقیم تحت تاثیر قرار می‌گیرد یکی از معیارهای سنجش عملکرد دولت‌ها و بقای آنان، میزان موفقیت در کاهش و ثبات در این شاخص است. شاخص فلاکت به عنوان یک معیار رفاه اقتصادی به حساب می‌آید، شاخص فلاکت اولین بار توسط آرتور اوکان در دهه ۷۰ میلادی مطرح شد. اوکان با این فرض که افزایش نرخ بیکاری و تورم باعث تحمیل هزینه اقتصادی و اجتماعی به جامعه می‌شود مجموع این دو نرخ را به عنوان شاخص فلاکت معرفی نمود.

- یکی از اصلی‌ترین علائم ثبات اقتصادی پایین بودن شاخص فلاکت است. براساس تجربیات کشورهای توسعه یافته به عنوان یک قاعده استاندارد، چنانچه شاخص فلاکت کمتر از ۷ درصد باشد، آن کشور در شرایط مطلوب اقتصادی قرار دارد. البته شاخص فلاکت تا ۱۰ درصد قابل تحمل است و شاخص فلاکت بالای ۱۰ درصد معمولاً نشان دهنده کاستی‌های معنی‌دار در سیستم‌های اقتصادی آن کشور است. بالا بودن شاخص فلاکت، در یک کشور به معنای پایین بودن رفاه اقتصادی و اجتماعی شهروندان است. در واقع افزایش شاخص فلاکت تأثیر منفی بر رشد اقتصادی دارد. زیرا هرچه شاخص فلاکت افزایش یابد، تقاضا برای کالاها و خدمات مصرفی کمتر می‌شود و در نهایت، منجر به رکود اقتصادی می‌گردد.

نرخ تورم به تفکیک استان ها

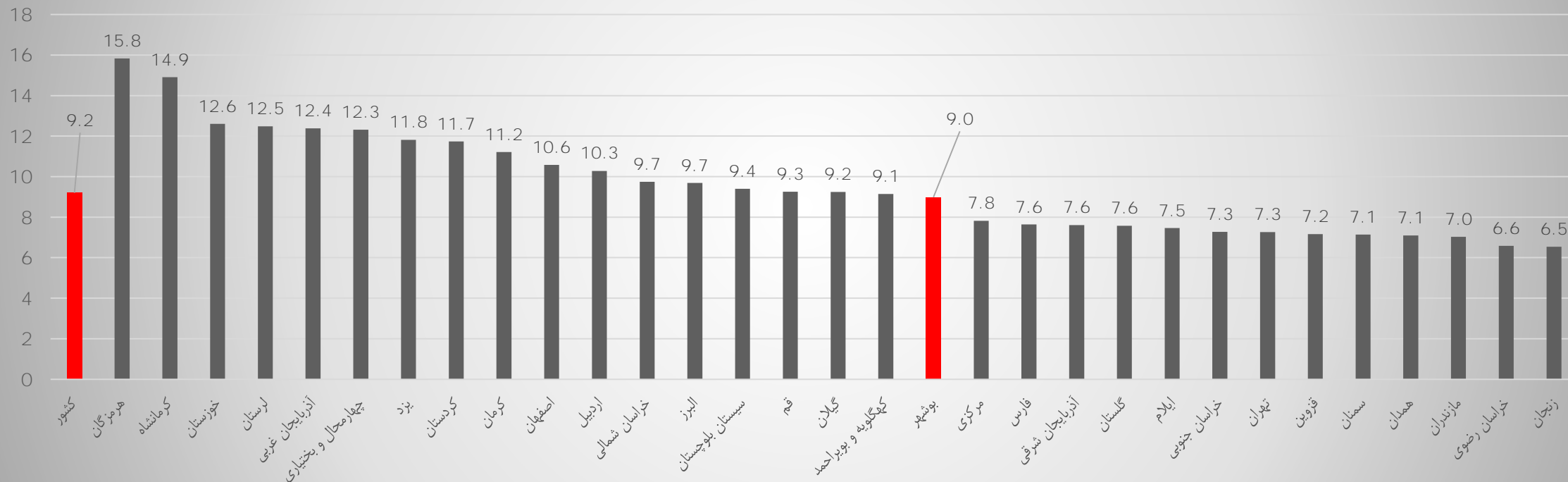
نرخ تورم استان ها در سال ۱۴۰۰

نرخ تورم کشور در سال ۱۴۰۰ برابر با ۴۰.۲ درصد و استان بوشهر با ۴۱.۷ درصد در بین استان های کشور رتبه ۱۶ را داشته است.

نرخ بیکاری به تفکیک استان ها

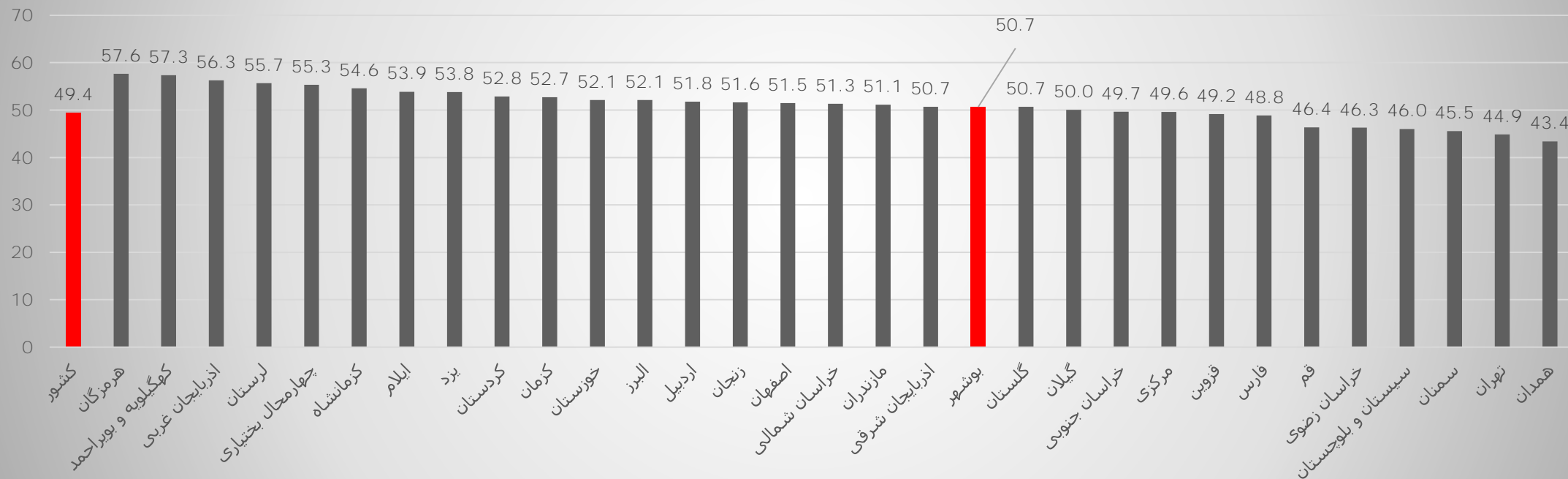
نرخ بیکاری استان ها در سال ۱۴۰۰

نرخ بیکاری کشور در سال ۱۴۰۰ برابر با ۹,۲ درصد و استان بوشهر با ۹ درصد که در بین استان های کشور رتبه ۱۸ را داشته است.

نرخ فلاکت به تفکیک استان ها

نرخ فلاکت استان ها در سال ۱۴۰۰

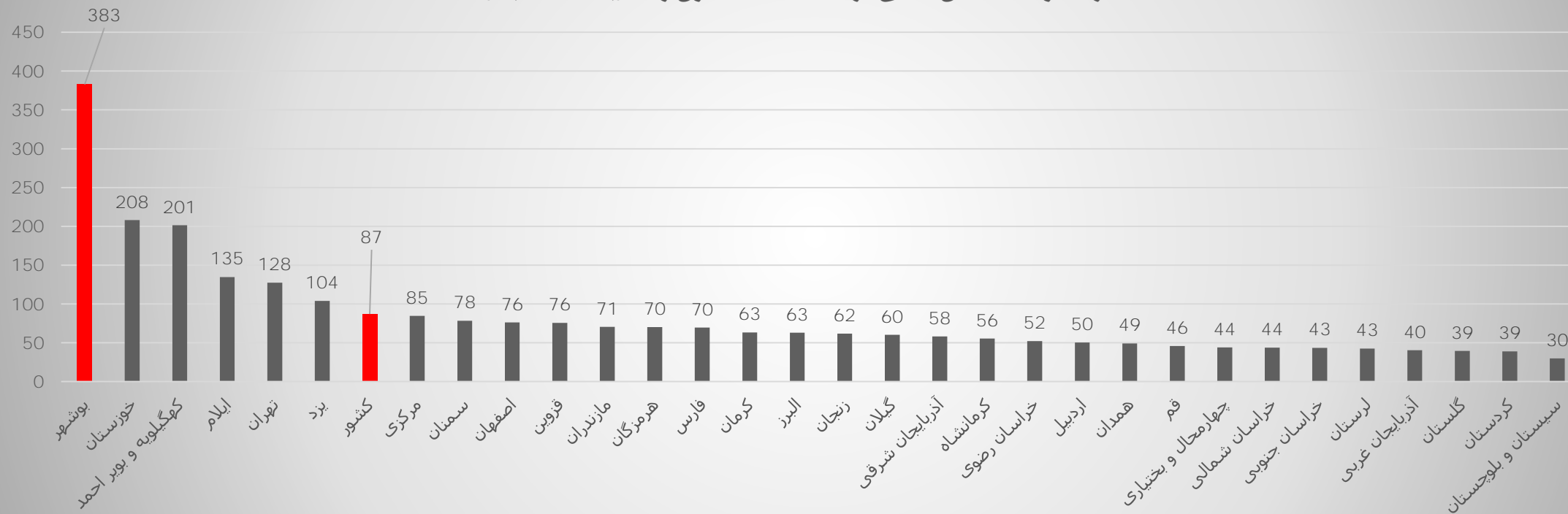

نرخ فلاکت کشور در سال ۱۴۰۰ برابر با ۴۹.۴ درصد و استان بوشهر با ۵۰.۷ درصد در بین استان های کشور رتبه ۱۹ را داشته است.

- در بهار ۱۴۰۱ نرخ بیکاری کشور برابر ۹.۲ درصد و نرخ بیکاری استان در این دوره برابر با ۷.۴ درصد بوده که با رتبه ۲۶ کشور نسبت به دوره مشابه سال قبل ۸ پله بهبود یافته است.
- نرخ تورم کشور در خرداد سال ۱۴۰۱ برابر با ۴۲.۶ که نسبت به دوره مشابه سال قبل که رقم ۵۲.۵ درصد بوده است ۱۰ واحد کاهش یافته است. نرخ تورم استان بوشهر در این دوره برابر با ۴۰.۷ درصد که رتبه ۲۵ را در بین استان های کشور داشته است.
- شاخص فلاکت کشور در بهار سال ۱۴۰۱ برابر با ۵۱.۸ درصد بوده است که استان بوشهر با ۴۸.۱ رتبه ۲۸ را داشته که قبل از استان های سمنان، زنجان و همدان قرار گرفته است.

سرانه تولید ناخالص داخلی به تفکیک استان ها

سرانه تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۰ (به قیمت ثابت)

سرانه تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۴۰۰ برابر با **۸۷ میلیون ریال** و استان بوشهر با **۳۸۳ میلیون ریال** در بین استان های کشور رتبه **۱** را داشته است.

سهم استان ها از اقتصاد کشور (درصد)

در سال ۱۴۰۰ استان بوشهر با $6/5$ درصد سهم از اقتصاد کشور رتبه سوم را در بین استان های کشور بعد از تهران و خوزستان را داشته است.

شاخص توسعه انسانی به تفکیک استان ها

شاخص توسعه منابع انسانی استانها در سال ۱۳۹۵					
HDI	رفاه	آموزش	بهداشت	استان	رتبه
+۰/۶۹۶	+۰/۵۸۳	+۰/۷۳۱	+۰/۷۹۱	کشور	
+۰/۷۶۹	+۰/۶۸۹	+۰/۷۷۷	+۰/۸۵	تهران	۱
+۰/۷۴۲	+۰/۶۵۹	+۰/۷۴۷	+۰/۸۳۲	یزد	۲
+۰/۷۴۲	+۰/۶۲	+۰/۷۷۶	+۰/۸۵۳	البرز	۳
+۰/۷۳۶	+۰/۶۱۹	+۰/۷۷۴	+۰/۸۳۳	اصفهان	۴
+۰/۷۳۴	+۰/۶۵۷	+۰/۷۲۷	+۰/۸۳	مرکزی	۵
+۰/۷۲۱	+۰/۵۹	+۰/۷۶	+۰/۸۳۷	مازندران	۶
+۰/۷۲	+۰/۶۰۷	+۰/۷۴۵	+۰/۸۲۷	سمنان	۷
+۰/۷۱۸	+۰/۶۱۸	+۰/۷۴۳	+۰/۸۰۹	قزوین	۸
+۰/۷۱۷	+۰/۵۸۳	+۰/۷۷۳	+۰/۸۲	فارس	۹
+۰/۷۰۴	+۰/۵۸۹	+۰/۷۳۴	+۰/۸۰۷	کرمان	۱۰
+۰/۷۰۱	+۰/۵۶	+۰/۷۴۹	+۰/۵۹۵	آذربایجان شرقی	۱۱
+۰/۷	+۰/۵۵۳	+۰/۷۷۱	+۰/۸۰۷	اردبیل	۱۲
+۰/۷	+۰/۶۳۵	+۰/۶۹۵	+۰/۷۸	هرمزگان	۱۳
+۰/۶۹۶	+۰/۷۶۹	+۰/۷۶	+۰/۸۲۵	زنجان	۱۴
+۰/۶۹۴	+۰/۵۵۹	+۰/۷۴۳	+۰/۸۰۶	همدان	۱۵
+۰/۶۹۴	+۰/۵۸۱	+۰/۷۲۵	+۰/۸۱۹	خراسان رضوی	۱۶
+۰/۶۹۴	+۰/۵۹۱	+۰/۷۱۹	+۰/۷۸۷	بوشهر	۱۷
+۰/۶۹۳	+۰/۵۳۴	+۰/۷۶۱	+۰/۸۲۱	گیلان	۱۸

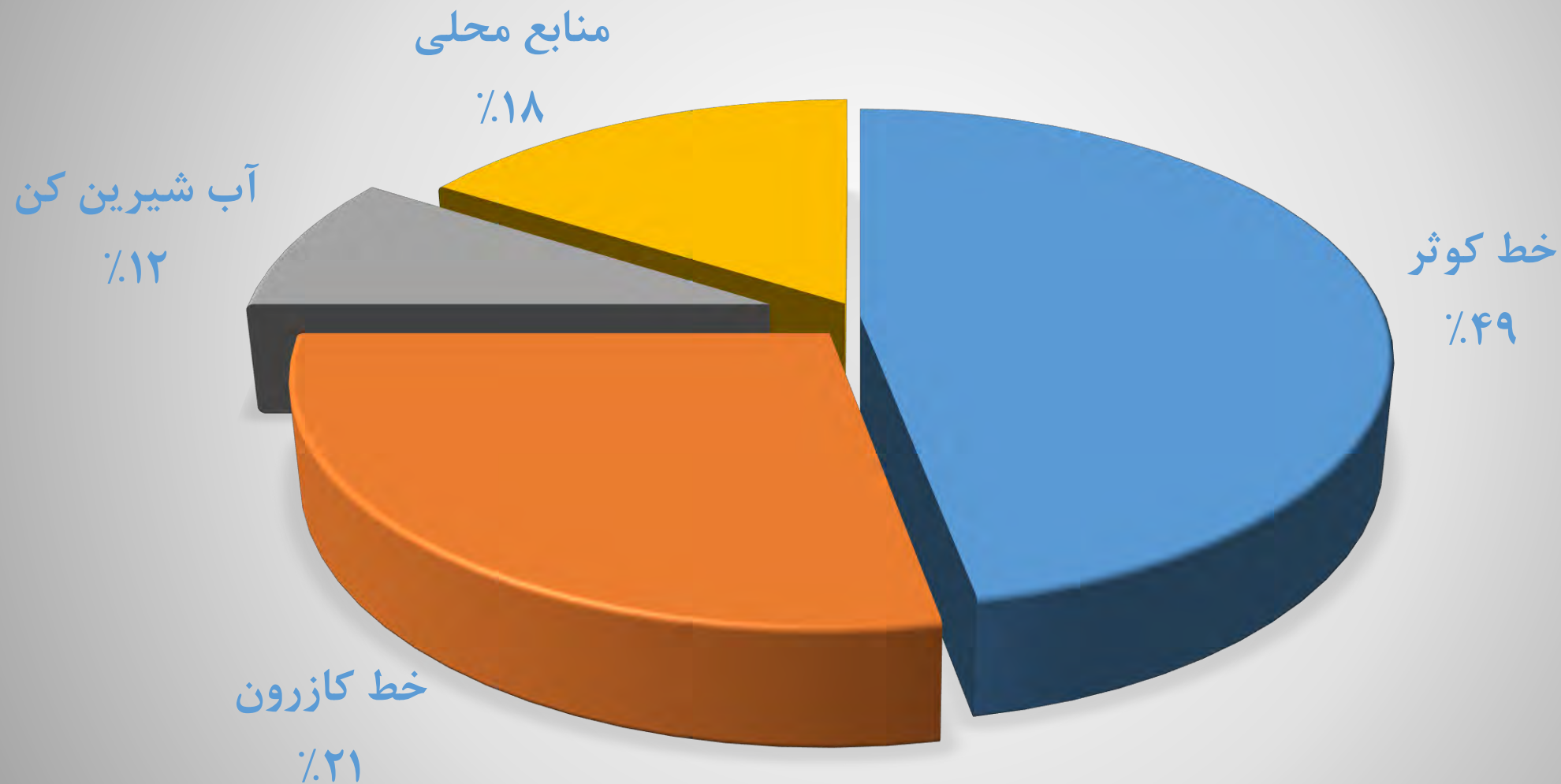
شاخص منابع انسانی کشور در سال ۱۳۹۵ برابر با **+۰/۶۹۶** و استان بوشهر با **+۰/۶۹۴** در بین استان های کشور رتبه **۱۷** را داشته است. در شاخص های بهداشت و آموزش استان بوشهر پایین تر از میانگین کشوری بوده و در شاخص رفاه بالاتر از میانگین کشوری است.

مقایسه سهم سپرده‌ها و تسهیلات بانکی

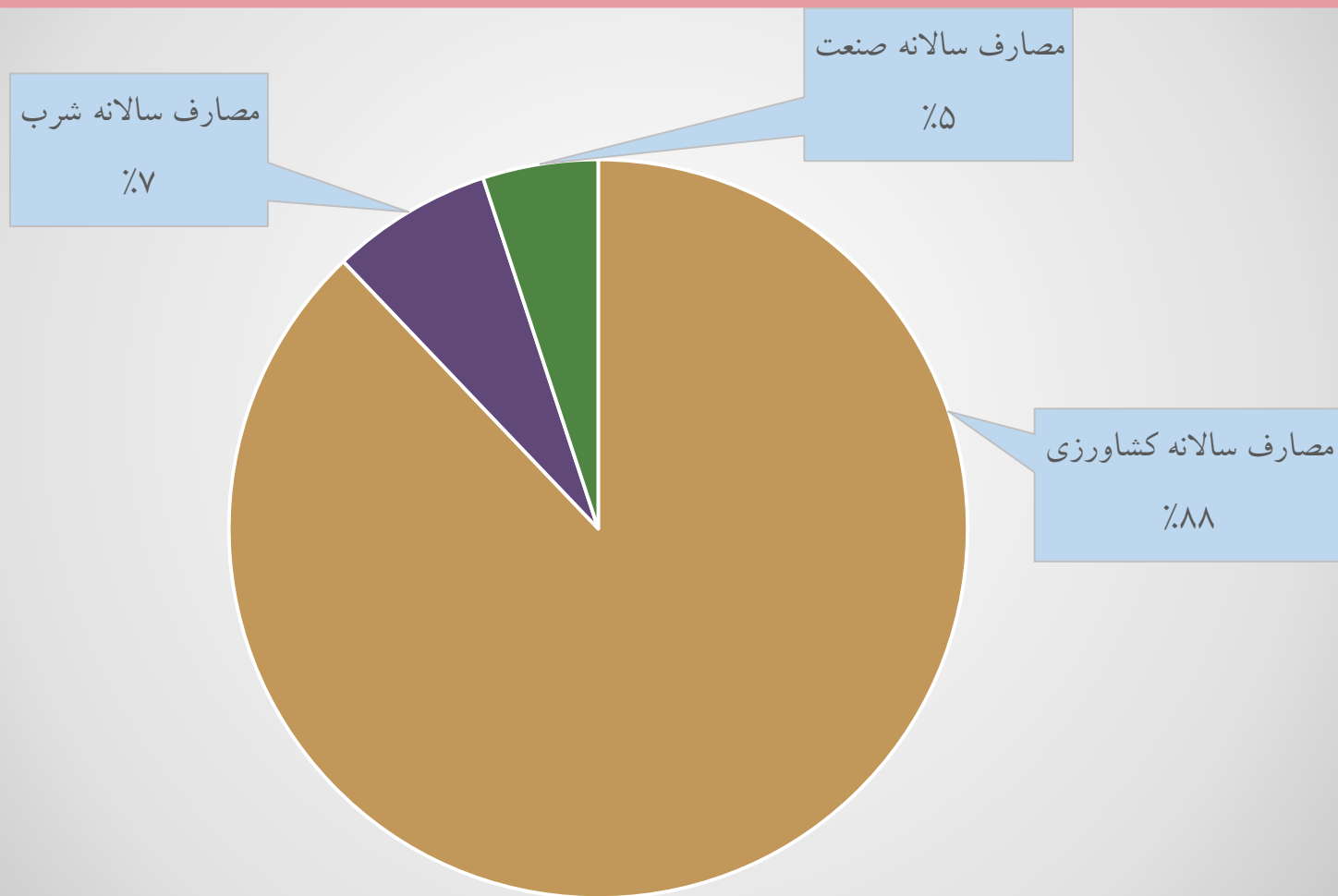
نسبت مصارف به منابع *** (درصد)		تسهیلات (میلیارد ریال)		سپرده بعد از کسر سپرده قانونی *** (میلیارد ریال)		سپرده‌ها* (میلیارد ریال)		شاخص / سال
۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۵۰	۳۵	۳۸۹۹۵۶	۲۰۱۲۵۷	۷۸۷۲۶۵	۵۶۷۲۵۲	۸۹۰۶۳۹	۶۴۱۱۱۴	استان بوشهر
۸۳	۸۰	۴۱۴۱۸۲۴۳	۲۷۹۲۲۶۹۳	۴۹۷۵۴۱۴۰	۳۴۸۲۴۰۳۵	۵۵۳۱۵۶۴۱	۳۸۷۵۴۶۲۰	کشور
-	-	۰,۹	۰,۷	۱,۶	۱,۶	۱,۶	۱,۷	سهم استان از کشور (درصد)
-	-	۱۴	۲۲	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	جایگاه استان (در بین ۳۱ استان و مناطق آزاد تجاری صنعتی)

نسبت مصارف به منابع کشور در سال ۱۴۰۰ برای کشور مقدار **۸۳** درصد بوده است که این مقدار برای استان بوشهر **۵۰** درصد است و استان بوشهر رتبه **۱۴** دریافت تسهیلات را داشته است.

• منابع تامین آب فعلی استان بوشهر

سهم مصرف آب در بخش‌های مختلف

■ مصارف سالانه کشاورزی   ■ مصارف سالانه شرب   ■ مصارف سالانه صنعت

• منابع تامین آب فعلی استان بوشهر

درصد	حجم (متر مکعب در روز - میانگین شهریور ماه ۱۴۰۱)	عنوان	ردیف
۴۹	۱۸۹۰۰۰	خط کوثر	۱
۲۱	۸۱۰۰۰	خط کازرون - بوشهر	۲
۱۲	۴۶۶۰۰	آب شیرین کن	۳
۱۷	۶۷۰۰۰	منابع محلی (چاه - چشمه - سد تنگ ارم - سد رئیسعلی دلواری)	۴
۱۰۰	۳۸۳۶۰۰	جمع کل	

• وضعیت شبکه فاضلاب شهر های استان بوشهر

کشور	درصد دسترسی	شهر	ردیف
۵۲/۶۴ درصد	۶۹	بوشهر	۱
	۶۲	گناوه	۲
	۶۷	دیلم	۳
	۰	عسلویه، کنگان، دشتستان، دشتی، دیر، جم و تنگستان	۴
	۳۰ درصد استان	جمع کل	

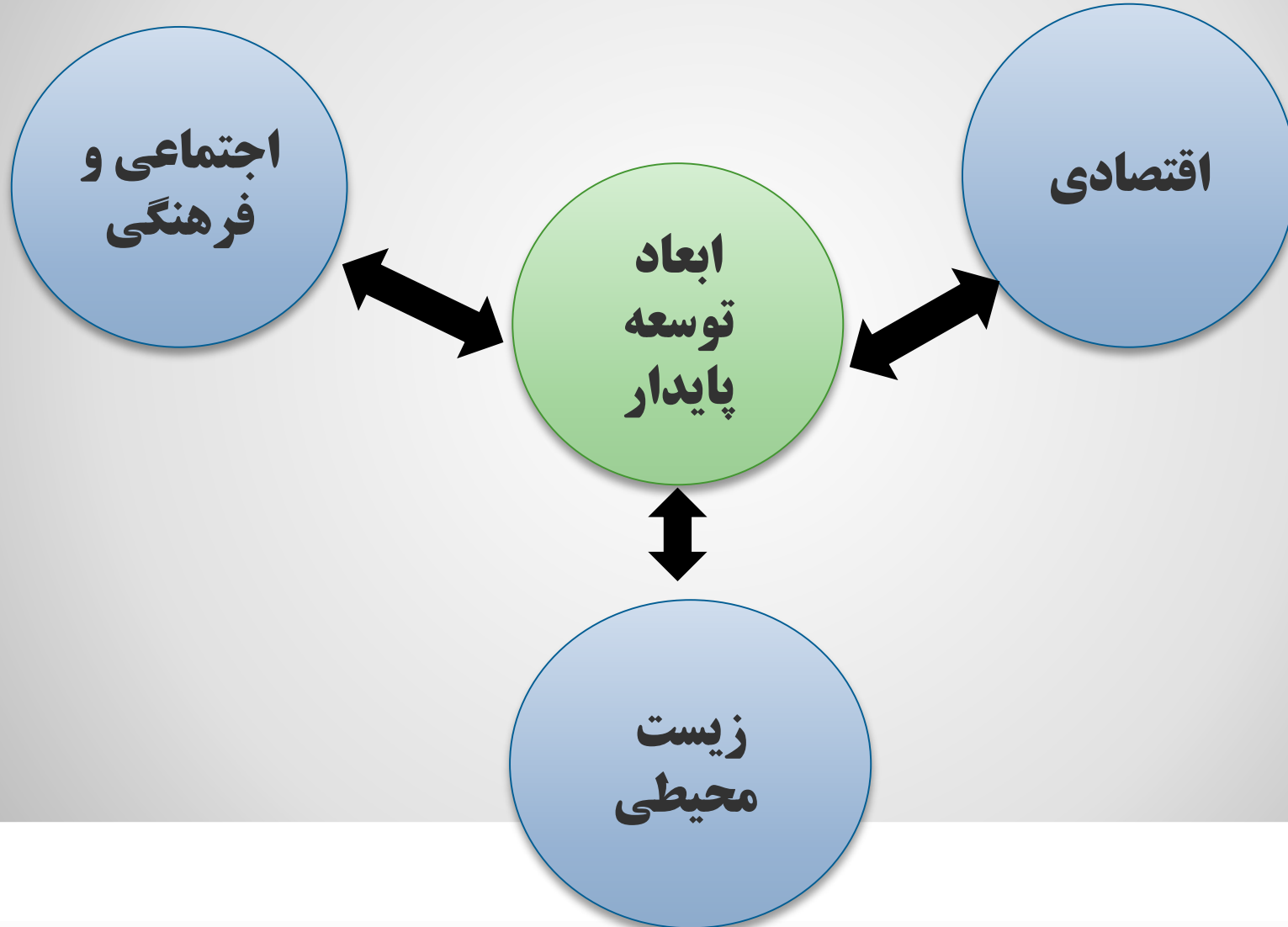
چالش ها تامین آب آشامیدنی استان بوشهر

- ۱- شهرستان بوشهر، گناوه، دیلم، دشتی، دیر: تامین کل منابع تامین آب از خارج از استان (خط انتقال کوثر) وابستگی شدید به خارج از استان - کمبود مخازن ذخیره تامین آب - فرسودگی بالای خطوط آبرسانی
- ۲- شهرستان دشتستان: کاهش کمی و کیفی شدید منابع زیر زمینی در مناطق ارم و بوشکان - کاهش میزان آب ورودی از کازرون وابستگی شدید به خط آبرسانی کازرون (منبع تامین آب برازجان از خط آبرسانی کازرون و چاه های محلی تامین می گردد) - کمبود مخازن ذخیره تامین آب - فرسودگی بالای خطوط آب رسانی - عدم وجود سامانه تله متری و مدیریت هوشمند شبکه
- ۳- شهرستان عسلویه و کنگان: تامین منابع تامین آب از خارج از استان (خط انتقال کوثر) و وابستگی شدید به خارج از استان - افزایش جمعیت شناور و مهاجر به دلیل وجود صنایع - فرسودگی بالای خطوط آب رسانی - عدم وجود سامانه تله متری و مدیریت هوشمند شبکه
- ۴- شهرستان جم: کاهش شدید کمی و کیفی منابع تامین آب (تنها منبع تامین آب چاه های محلی می باشد) - فرسودگی بالای خطوط آب رسانی - کمبود مخازن ذخیره تامین آب

گزارش

بررسی عدم تعادل های درون منطقه ای

ابعاد مختلف توسعه پایدار

رتبه بندی استانهای کشور بر اساس میزان توسعه یافتگی (سال ۱۳۹۸)

سطح بر خور داری	مقدار شاخص	استان	رتبه
محروم	۰.۱۵۶۶	همدان	۱۴
	۰.۱۴۰۳	کرمانشاه	۱۵
	۰.۱۳۸۹	زنجان	۱۶
	۰.۱۲۷۸	قزوین	۱۷
	۰.۱۲۷۰	گلستان	۱۸
	۰.۱۲۰۷	لرستان	۱۹
	۰.۱۱۹۰	گیلان	۲۰
	۰.۱۱۳۰	کردستان	۲۱
	۰.۱۱۲۹	چهار محال و بختیاری	۲۲
	۰.۱۰۹۷	اردبیل	۲۳
	۰.۱۰۸۶	آذربایجان غربی	۲۴
	۰.۱۰۲۶	کهگیلویه و بویراحمد	۲۵
	۰.۱۰۱۴	بوشهر	۲۶
	۰.۰۹۷۱	هرمزگان	۲۷
	۰.۰۹۰۴	خراسان جنوبی	۲۸
	۰.۰۶۸۷	سیستان و بلوچستان	۲۹
	۰.۰۶۰۳	خراسان شمالی	۳۰
	۰.۰۵۹۴	ایلام	۳۱

سطح بر خور داری	مقدار شاخص	استان	رتبه
فراتوسعه	۰.۷۲۹۲	تهران	۱
توسعه یافته	۰.۴۰۳۳	خراسان رضوی	۲
	۰.۳۸۶۷	اصفهان	۳
	۰.۳۳۶۹	خوزستان	۴
	۰.۳۱۸۳	فارس	۵
	۰.۲۹۵۲	آذربایجان شرقی	۶
	در حال توسعه	۰.۲۶۲۸	یزد
۰.۲۴۲۵		کرمان	۸
۰.۲۲۵۶		قم	۹
۰.۲۰۲۲		البرز	۱۰
۰.۱۹۴۴		مازندران	۱۱
۰.۱۷۵۷		سمنان	۱۲
۰.۱۶۷۶		مرکزی	۱۳

نقش استان بوشهر در اقتصاد ملی با رتبه ۲۶ از لحاظ توسعه یافتگی همخوانی ندارد. مقدار اختلاف بسیار بالای آن با استان های توسعه یافته با ظرفیت های استان همخوانی ندارد.

شاخص‌های اجتماعی و فرهنگی توسعه پایدار

وضعیت شاخص‌های شهرستان‌های استان بوشهر در بخش بهداشت (تعداد تخت‌های بیمارستانی)

رتبه	شهرستان	تعداد تخت بیمارستانی فعال	سرانه شهرستان	سرانه استانی	سرانه کشوری (هزار نفر)	سطح برخورداری
1	بوشهر	842	2.5	1.4	1.7	برخوردار
2	کنگان	192	1.6			نسبتاً برخوردار
3	دیلم	46	1.2			تأخوردی محروم
4	دشتستان	302	1.1			
4	گناوه	131	1.1			
5	دشتی	96	1.0			
6	جم	68	0.9			
7	عسلویه	64	0.8			
8	دیر	38	0.6			
9	تنگستان	32	0.4			
	جمع	1811				

وضعیت شاخص‌های شهرستان‌های استان بوشهر در بخش بهداشت (تعداد پایگاه‌های اورژانس پیش بیمارستانی)

رتبه	شهرستان	تعداد پایگاه‌ها	سرانه شهرستان	سرانه استانی	سرانه کشوری (۱۰ هزار نفر)	سطح برخورداری
1	دیلم	3	0.8	۰,۴	۰,۴	برخوردار
2	دیر	5	0.7			
3	تنگستان	5	0.6			
4	دشتی	5	0.5			
4	عسلویه	4	0.5			
5	جم	3	0.4			
6	دشتستان	10	0.4			
7	گناوه	4	0.4			
8	بوشهر	11	0.3			
9	کنگان	3	0.3			
	جمع	۵۳				

وضعیت شاخص‌های شهرستان‌های استان بوشهر در بخش بهداشت (تعداد پزشکان متخصص)

رتبه	شهرستان	تعداد پزشکان متخصص	سرانه شهرستان	سرانه استانی	سرانه کشوری (۱۰ هزار نفر)	سطح برخورداری
1	بوشهر	137	3.9	۲,۵	۵,۹	برخوردار
2	دیلم	13	3.3			
3	گناوه	37	3.2			
4	کنگان	37	3.1			
4	دشتی	27	2.8			
5	دشتستان	55	1.9			
6	تنگستان	10	1.2			نسبتاً برخوردار
7	دیر	7	1.0			محروم
8	جم	0	0.0			
9	عسلویه	0	0.0			
	جمع	۳۲۳				

وضعیت شاخص‌های شهرستان‌های استان بوشهر در بخش بهداشت (تعداد پزشکان عمومی)

رتبه	شهرستان	تعداد پزشکان عمومی	سرانه شهرستان	سرانه استانی	سرانه کشوری (۱۰ هزار نفر)	سطح برخورداری
1	بوشهر	۱۴۰	۴,۲	۲,۳		برخوردار
2	دیلم	۱۵	۳,۸			
3	دیر	۱۸	۲,۷			
4	تنگستان	۲۱	۲,۵			
4	جم	۱۳	۱,۷			نسبتاً برخوردار
5	دشتی	۱۶	۱,۶			
6	کنگان	۱۹	۱,۵۵			
7	دشتستان	۴۳	۱,۵			
8	گناوه	۱۵	۱,۳			
9	عسلویه	۷	۰,۹			تا حدودی محروم
	جمع	۳۰۷				

رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ شاخص توسعه یافتگی برای بخش بهداشت

رتبه	شهرستان	مقدار شاخص	سطح برخورداری
۱	بوشهر	۰,۲۱	برخوردار
۲	گناوه	۰,۴۵	
۳	دیلم	۰,۴۹	
۴	دشتستان	۰,۵۸	
۵	کنگان	۰,۶	نسبتاً برخوردار
۶	دشتی	۰,۶۱	
۷	جم	۰,۷	
۸	تنگستان	۰,۷۲	
۹	دیر	۰,۷۶	
۱۰	عسلویه	۰,۹۲	نسبتاً محروم

• برخی از عمده مشکلات عدم توسعه یافتگی شهرستان ها در بخش بهداشت

در بین شهرستان های استان بوشهر نابرابری توسعه در حوزه بهداشت وجود دارد. وضعیت شاخص های حوزه بهداشت استان، از سطح مطلوبی برخوردار نمی باشد. درجه برخورداری از ۰/۲۱ شهرستان بوشهر (بالاترین درجه) تا ۰/۹۲ در شهرستان عسلویه (پایین ترین درجه) در نوسان است. در واقع درجه برخورداری شهرستان بوشهر بیش از ۴ برابر درجه برخورداری عسلویه است. مهمترین دلیل عدم توسعه یافتگی استان و شهرستان های استان نسبت به هم عدم تمایل به ماندگاری نیروی انسانی در این مناطق است. چرایی عدم ماندگاری:

الف) نیروی های متخصص برای ارتقا علمی و حرفه ای تمایل دارند در مناطقی خدمت کنند که در نزدیکی دانشگاه ها و مراکز علمی باشند تا به راحتی به آمار و اطلاعات، آزمایشگاه، اساتید آن رشته برای راهنمای و انتقال و تبادل تجربیات دسترسی داشته باشند تا بتوانند در حوزه چاپ مقالات و انجام طرح های تحقیقاتی مشارکت داشته باشند.

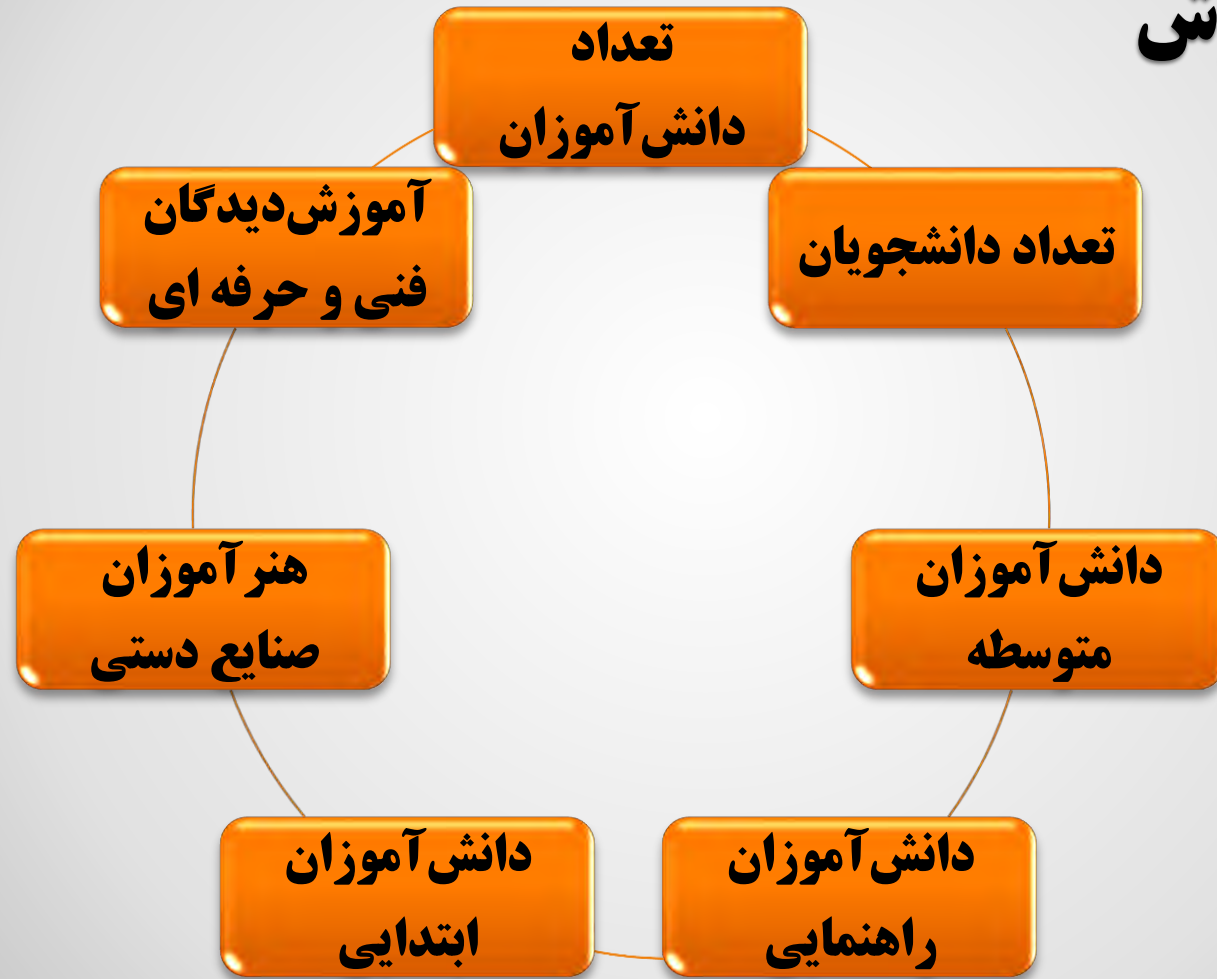
ب) تعیین سقف کارانه و مالیات ها در بخش دولتی باعث شده تا پزشکان و نیروی های متخصص به سمت مناطقی مهاجرت کنند که بخش خصوصی قوی داشته باشد (وجود بیمارستان های تخصصی و فوق تخصصی خصوصی)

ج) عمده در آمد نیروهای متخصص بخش بهداشت از محل انجام فعالیت های تخصصی نظیر جراحی ها و ... که این امکان در شهرستان ها با جمعیت پایین بدلیل عدم وجود بیمارستان و مراکز تخصصی امکانپذیر نیست.

د) بازدهی پایین سرمایه گذاری بخش بهداشت باعث شده بخش خصوصی تمایل به سرمایه گذاری در این حوزه را نداشته باشد.

ه) نزدیکی به یکی از قطب های مهم پزشکی کشور (شیراز).

شاخص‌های محاسبه شده برای رتبه‌بندی، توسعه یافتگی شهرستان‌های استان بوشهر در بخش آموزش

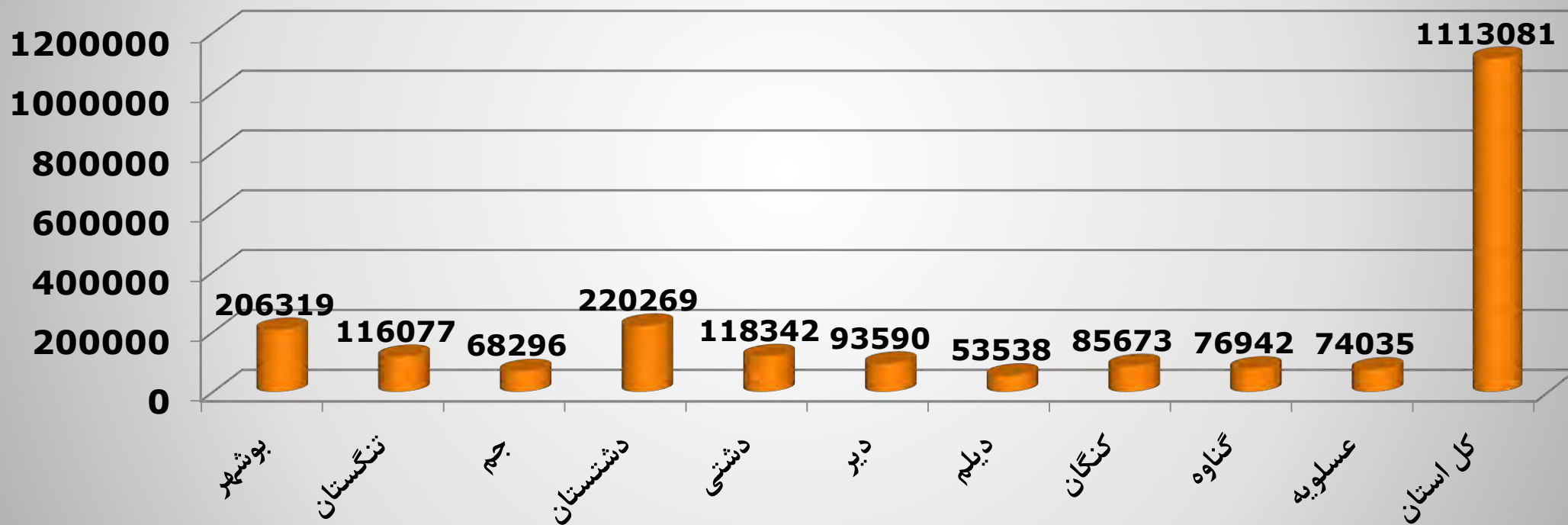
رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ شاخص توسعه یافتگی برای بخش آموزش

رتبه	شهرستان	مقدار شاخص	سطح برخورداری
۱	بوشهر	۰,۰۹	توسعه یافته
۲	دشتستان	۰,۱۳	
۳	دشتی	۰,۲۱	
۴	گناوه	۰,۲۵	
۵	دیر	۰,۲۸	نسبتاً توسعه یافته
۶	دیلم	۰,۳۴	
۷	جم	۰,۴۲	
۸	تنگستان	۰,۵۰	
۹	کنگان	۰,۵۲	
۱۰	عسلویه	۰,۵۹	در حال توسعه

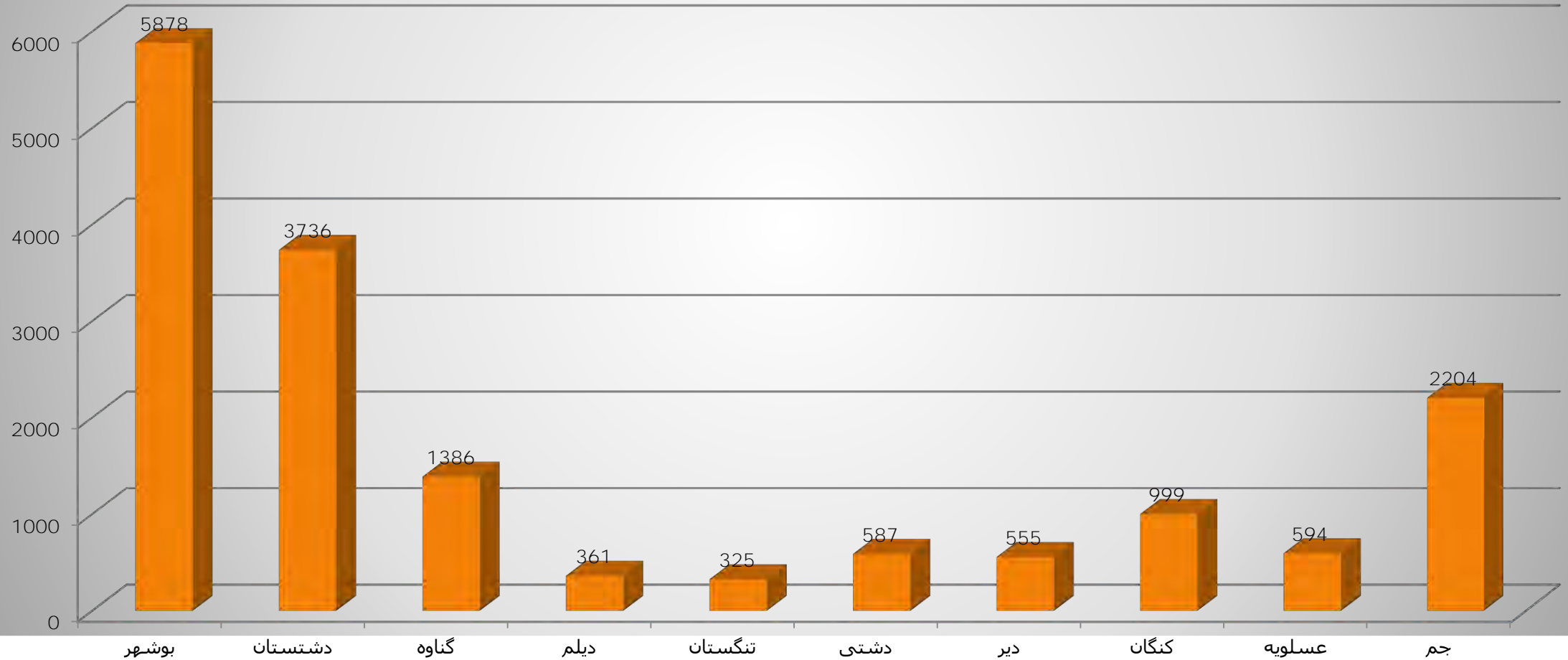
شاخص‌های محاسبه شده برای رتبه‌بندی، توسعه یافتگی شهرستان‌های استان بوشهر در بخش ورزش

متراز کل فضاهای ورزشی استان به تفکیک شهرستان

تعداد کل ورزشکاران به تفکیک شهرستان

رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ شاخص توسعه یافتگی برای بخش ورزش

رتبه	شهرستان	مقدار شاخص	سطح برخورداری
۱	بوشهر	۰,۴۱	برخوردار
۲	دشتستان	۰,۴۵	
۳	دیلم	۰,۴۹	
۴	گناوه	۰,۵۲	نسبتا برخوردار
۵	دیر	۰,۵۸	
۶	دشتی	۰,۵۹	
۷	جم	۰,۶۴	
۸	تنگستان	۰,۶۵	
۹	کنگان	۰,۶۷	نسبتا محروم
۱۰	عسلویه	۰,۷۳	

• برخی از عمده مشکلات عدم توسعه یافتگی شهرستان ها در بخش ورزش

در بین شهرستان های استان بوشهر نابرابری توسعه در حوزه ورزش وجود دارد.

درجه توسعه یافتگی از ۰/۴۱ شهرستان بوشهر (بالاترین درجه) تا ۰/۷۳ در شهرستان عسلویه (پایین ترین درجه) در نوسان است. در واقع درجه توسعه یافتگی شهرستان بوشهر

کمتر از ۲ برابر عسلویه است.

سرانه اسمی فضاهای ورزشی استان بوشهر با ۱۲۰ سانتیمتر بالاتر از سرانه کشوری ۱۰۰ سانتیمتر است ولی بدلیل عدم تجهیز و بازسازی برخی فضاها سرانه واقعی استان پایین تر از سرانه اسمی کشور است.

دلیل عدم شکاف زیاد حوزه ورزش در سطح شهرستان ها این است که استان بوشهر در زمینه ورزش های ساحلی دارای رتبه های اول تا سوم در سطح ملی می باشد. مهمترین دلیل عدم توسعه ورزش های قهرمانی، عدم برگزاری مسابقات ملی و بین المللی در سطح استان به دلیل نداشتن تجهیزاتی که دارای استانداردهای بین المللی را داشته باشند. که برنامه ریزی های صورت گرفته تا پایان سال ۱۴۰۲ تعداد ۸ محل با استانداردهای بین المللی در سطح شهرستان ها متناسب با ظرفیت آنها آماده می شود. استعداد یابی ورزشکاران تا پایان دوره دبیرستان وجود دارد بدلیل عدم هماهنگی بین آموزش و پرورش و ورزش و جوانان در حوزه استعداد یابی ورزشکاران، استان بوشهر سهم واقعی خود را در حوزه ورزش های قهرمانی در سطح کشور کسب ننموده است.

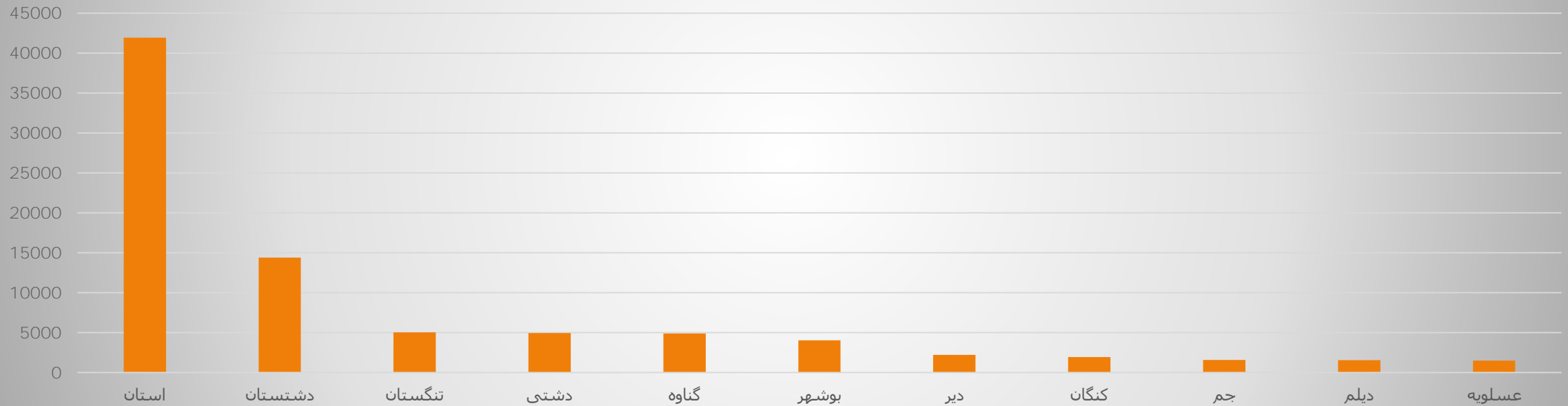
صنایع نفت، گاز و پتروشیمی حمایت های مالی قوی از تیم های ورزشی استان انجام نمی دهند همین موضوع باعث شده با توجه به استعداد بسیار بالای استان در ورزش فوتبال، در حال حاضر تیمی در لیگ برتر ندارد.

شاخص‌های محاسبه شده برای رتبه‌بندی، توسعه یافتگی شهرستان‌های استان بوشهر در بخش حمایت، پوشش‌های اجتماعی و خانواده

تعداد خانواده های تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره)

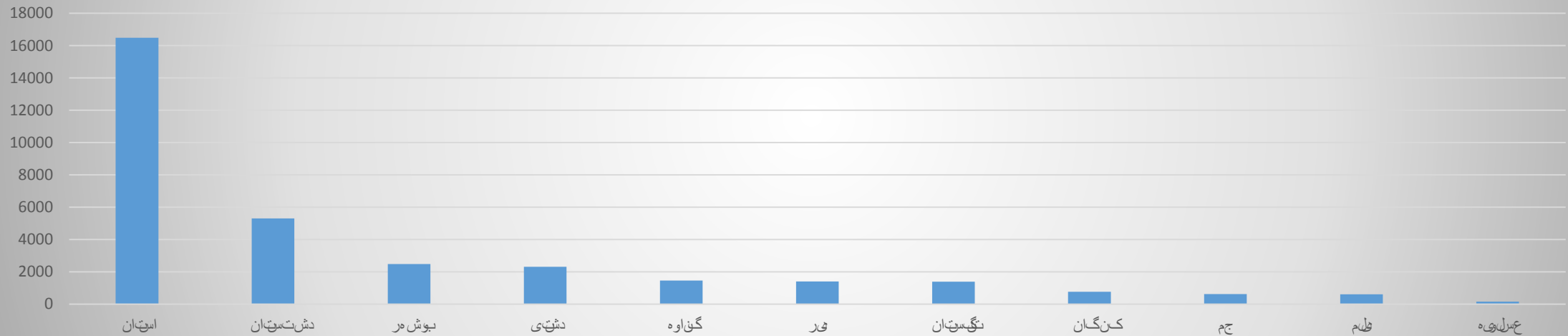
تعداد خانوار

تعداد ۴۱۹۳۲ خانوار مورد حمایت که تعداد ۹۹ هزار نفر یعنی ۷٪ جمعیت استان را در بر می گیرد

تعداد خانواده های تحت پوشش بهزیستی

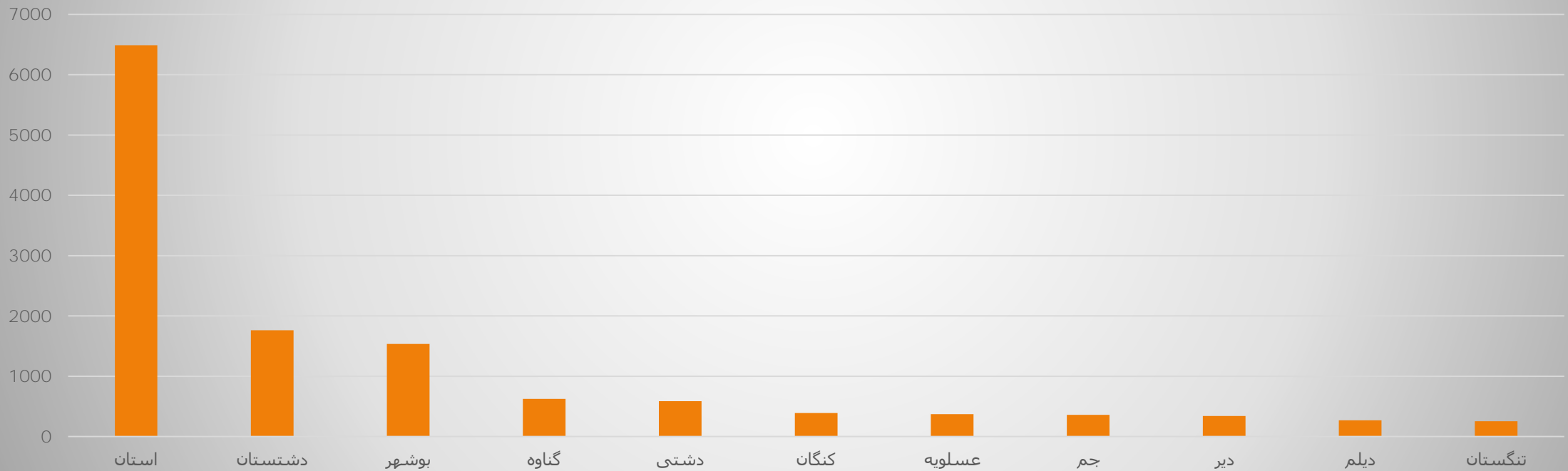
تعداد خانوار

تعداد ۱۶۴۸۶ خانوار مورد حمایت که تعداد ۲۶ هزار نفر یعنی ۲٪ جمعیت استان تحت پوشش سازمان بهزیستی قرار دارند.

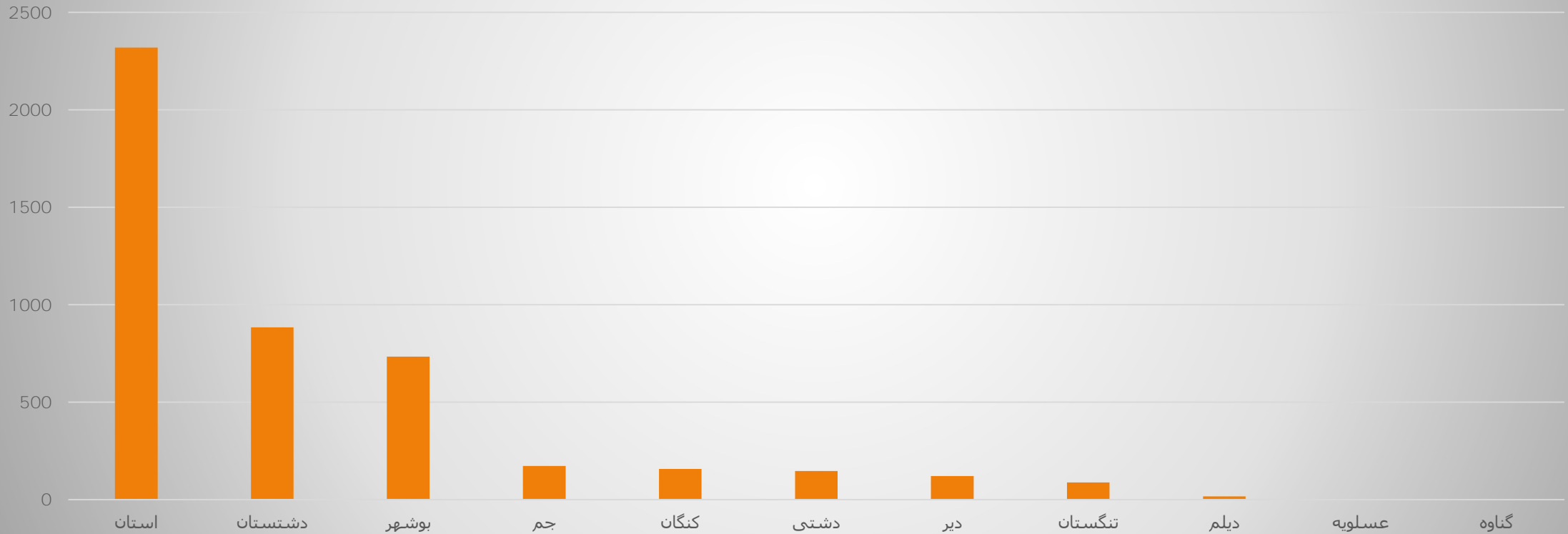
مقایسه ازدواج به تفکیک شهرستان ها

ازدواج

مقایسه طلاق به تفکیک شهرستان ها

طلاق

رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ شاخص توسعه یافتگی در بخش حمایت، پوشش های اجتماعی و خانواده

رتبه	شهرستان	مقدار شاخص	سطح برخورداری
۱	بوشهر	۰,۰۴	برخوردار
۲	عسلویه	۰/۰۶	
۳	جم	۰/۱۳	
۴	کنگان	۰/۱۶	
۵	گناوه	۰/۲۱	نسبتا برخوردار
۶	دشتی	۰/۲۷	
۷	دیر	۰/۳۶	
۸	دشتستان	۰/۴۴	
۹	تنگستان	۰/۵۶	
۱۰	دیلم	۰/۶۹	محروم

شاخص‌های اقتصادی توسعه پایدار

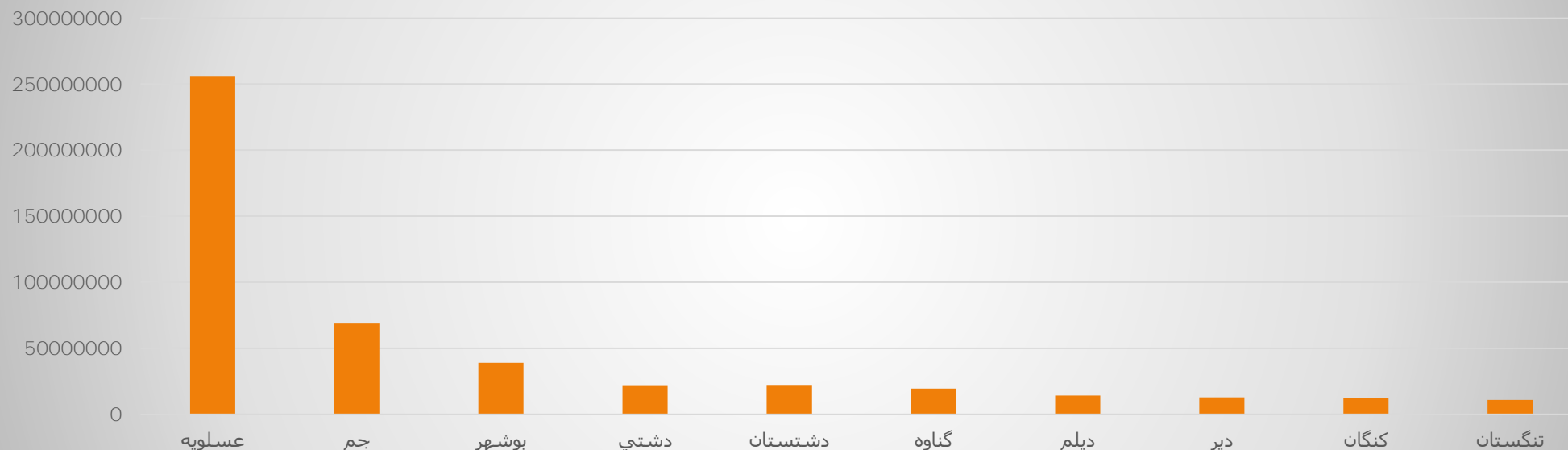

رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ ارزش افزوده

رتبه	شهرستان	مقدار شاخص
۱	عسلویه	256,125,505
۲	جم	68,856,369
۳	بوشهر	39,109,090
۴	دشتی	21,609,581
۵	دشتستان	21,721,878
۶	گناوه	19,640,377
۷	دیلم	14,224,849
۸	دیر	12,889,687
۹	کنگان	12,466,072
۱۰	تنگستان	10,937,186

رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ ارزش افزوده

ارزش افزوده شهرستان های استان بوشهر

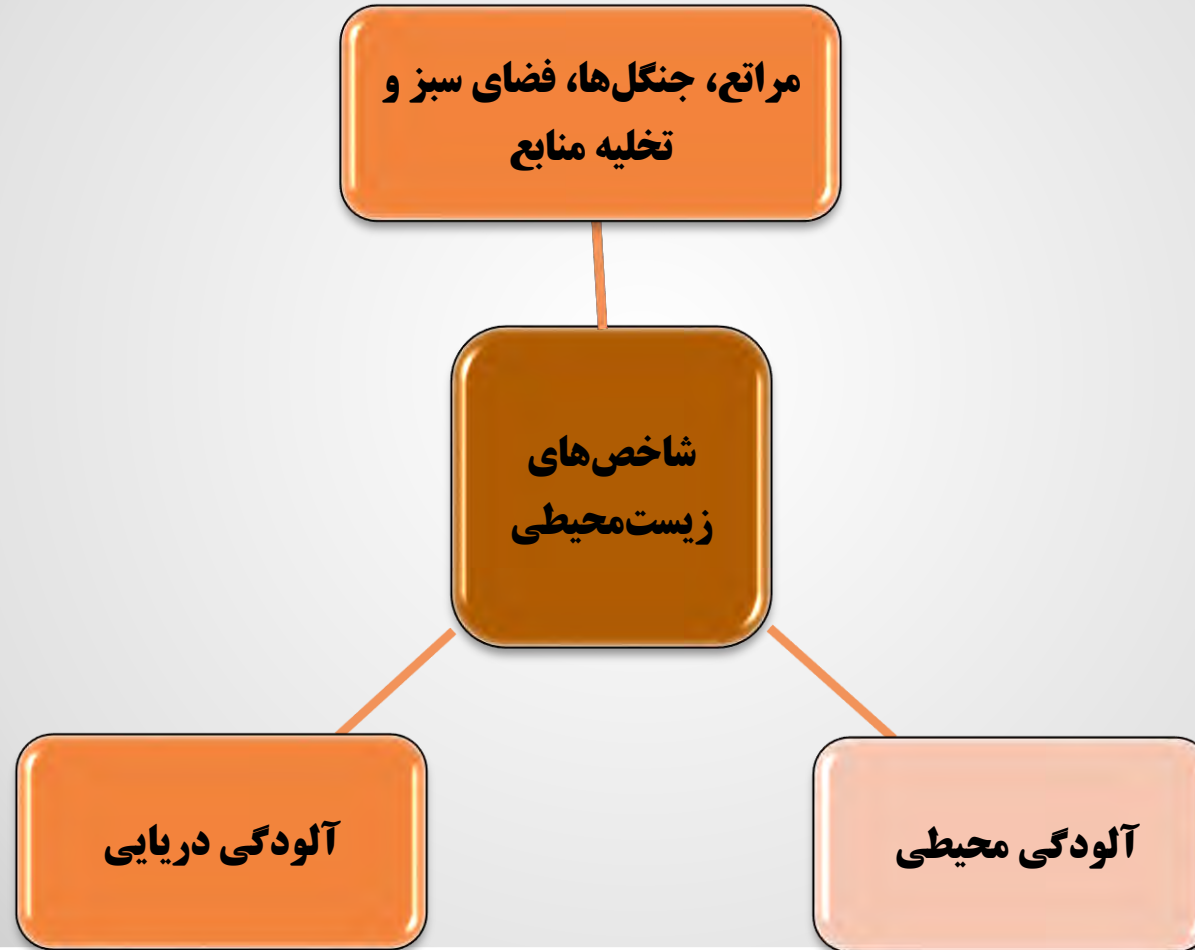

سهم شهرستان عسلویه از اقتصاد کشور بعد از استان فارس رتبه ۷ کشور را دارد. همچنین اندازه آن بیش از ۲۵ برابر کمترین شهرستان (تنگستان) می باشد

رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ شاخص توسعه یافتگی در بخش اقتصاد

رتبه	شهرستان	مقدار شاخص	سطح برخورداری
۱	عسلویه	۰,۰۹	برخوردار
۲	بوشهر	۰,۲۱	
۳	جم	۰,۲۶	
۴	دشتستان	۰,۴۱	
۵	کنگان	۰,۴۷	نسبتا برخوردار
۶	گناوه	۰,۵۱	
۷	دشتی	۰,۵۸	
۸	دیر	۰,۶۵	
۹	دیلم	۰,۷۸	
۱۰	تنگستان	۰,۸۳	نسبتا محروم

شاخص‌های زیست‌محیطی توسعه پایدار

رتبه بندی شهرستان های استان بوشهر از لحاظ شاخص توسعه یافتگی در بخش محیط زیست

رتبه	شهرستان	مقدار شاخص	سطح برخورداری
۱	دیلم	۰,۲۴	برخوردار
۲	گناوه	۰,۲۵	
۳	دشتستان	۰,۳۶	
۴	تنگستان	۰,۳۹	
۵	دشتی	۰,۴۸	نسبتا برخوردار
۶	دیر	۰,۴۸	
۷	بوشهر	۰,۵۴	
۸	جم	۰,۶۹	
۹	کنگان	۰,۹۱	
۱۰	عسلویه	۱	محروم

نتیجه گیری کلی

در نگاه کلی به این پتانسیل‌ها و ظرفیت‌ها شاید این شرایط به ذهن خطور کند که کیفیت وضعیت اقتصادی-اجتماعی و محیط زیستی مردم و استان بایستی بسیار بالاتر از متوسط کشوری بوده و تمام شهرستان استان از رفاه بالایی برخوردار باشند. این در حالیست که واقعیت چیز دیگریست. و متأسفانه این استان با وجود پتانسیل و ظرفیت‌های بالای اقتصادی دارای مشکلات و کاستی‌های در بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، زیربنایی و نظام سکونتگاه‌ها، منابع طبیعی و زیست محیطی است که با توجه به پتانسیل استان با داشتن یک برنامه راهبردی مدون رفع این مشکلات کار سختی نخواهد بود.

نتیجه گیری

شناسایی مهمترین چالش ها و موانع توسعه استان بوشهر در
حوزه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی استان
بوشهر

راهکارهای پیشنهادی	اهم چالش‌های اصلی
■ تکمیل راه آهن شیراز- بوشهر - عسلویه. ■ تکمیل بزرگراه بوشهر - شیراز (این بزرگراه بعد از بیست سال هنوز کامل نشده است). ■ آغاز عملیات اجرایی آزاد راه شیراز به بوشهر که مسیر را ۶۰ کیلومتر نزدیکتر و زمان را نصف می کند. (از ۴ ساعت به ۲ ساعت) ■ بزرگراه ساحلی بوشهر به دیر که سالهاست با سرمایه گذاری نفت و پیمانکاری قرارگاه خاتم الانبیا (ص) شروع شده است کامل گردد. ■ تکمیل جاده گناوه، گوره به گچساران و باند دوم بزرگراه بوشهر به گناوه ■ ایجاد و توسعه زیرساخت لازم (اسکله یا پایانه صادراتی) جهت صادرات مواد معدنی و کشاورزی در استان با توجه به بازار مناسب کشورهای حوزه خلیج فارس ■ لایروبی بندر بوشهر تا عمق ۱۴ متر برای پهلوگیری کشتی های با ظرفیت ۵۰/۰۰۰ تن برای ادامه تجارت و بازرگانی استان بوشهر حیاتی است.	ضعف تأسیسات زیربنایی در حوزه‌های حمل و نقل

راهکارهای پیشنهادی	اهم چالش‌های اصلی
■ تکمیل تاسیسات آب شیرین کن های استان (نیاز روزانه آب شرب استان ۳۳۰ هزار متر مکعب، در حال ساخت ۱۱۹ هزار متر مکعب و بهره برداری شده ۳۸ هزار متر مکعب). ■ شروع عملیات اجرایی ۱۰۰ هزار متر مکعب آب شیرین کن جدید به منظور عدم استفاده از برداشت روزانه ۸۵ هزار متر مکعب آب از منابع شهرستان کازرون استان فارس ■ تکمیل سدهای (دشت پلنگ، دالکی و باهوش) ■ مهار ۳ میلیارد متر مکعب رواناب و آب‌های سطحی از طریق ایجاد سدهای دهرود، عنبری، رودشور، زردون و گپ و دره امیری ■ در کل استان در سه شهر (بوشهر، گناوه و دیلم) طرح فاضلاب بصورت نیمه تمام اجرا شده و پساب آب بدون تصفیه رها می شود.	چالش‌های آب و فاضلاب و تأمین پایدار منابع آب (۷۰٪ منابع آبی از خارج استان تامین می شود و تامین آب ۶ میلیون اصله نخل با بحران روبرو است).

راهکارهای پیشنهادی	اهم چالش‌های اصلی
■ افزایش تعداد تخت‌های بیمارستانی از ۱۸۱۱ تا ۲۲۴۰ تخت بر اساس سرانه کشوری. ■ افزایش تعداد پزشکان متخصص و فوق تخصص از ۳۲۳ تا به ۷۰۸ بر اساس سرانه کشوری (سرانه پزشک متخصص در ایران با میانگین ۵/۹ به ازای ۱۰ هزار نفر). ■ بیماری‌های غیر واگیر همانند سرطان، قلب و عروق، تنفسی و پوستی به دلیل آلودگی‌های صنعتی در جنوب استان، ضرورت ایجاد بیمارستان‌های تخصصی (قلب، سرطان و...) و ایجاد مراکز تشخیصی جدید را در این منطقه دو چندان نموده است. ■ برابر توافقات، وزارت نفت ملکف است نسبت به تامین زمین و اجرای عملیات بیمارستان اقدام نماید.	• بهداشت و درمان (کمبود تجهیزات بهداشتی و درمانی، نامناسب بودن سرانه پزشک متخصص) • میانگین تخت بیمارستانی در کشور و استان بوشهر به ترتیب ۱/۷ و ۰/۹ تخت برای هر هزار نفر است • آلودگی‌های شدید زیست محیطی در جنوب استان و افزایش چشمگیر سرطان و بیماری‌های قلب عروقی، تنفسی و پوستی

راهکارهای پیشنهادی	اهم چالش‌های اصلی
■ در سال ۱۴۰۰ از سهم درآمدهای مالیاتی ۷۴۰۰ میلیارد تومانی، سهم تخصیص بودجه عمرانی استان ۱۲۵۰ میلیارد تومان است، ضروری است این مقدار افزایش یابد. ■ افزایش نسبت مصارف (۳۸ هزار میلیارد تومان) به منابع (۷۸ هزار میلیارد تومان) سیستم بانکی استان (استان ۵۰٪ میانگین کشوری ۸۳٪). ■ مسئولیت‌های اجتماعی وزارت نفت در استان‌های نفت خیز، گاز خیز و دارای صنایع پتروشیمی و سایر صنایع وابسته تعریفی روشن، کمی و قابل سنجشی ندارد، لذا ضروری است در لایحه بودجه ۱۴۰۲ و برنامه هفتم توسعه حداقل ۳ درصد از سود خالص خود را به عنوان مسئولیت‌های اجتماعی در منطقه استقرار، بابت جبران آسیب‌های زیان بار محیط زیستی و درمانی هزینه نمایند.	عدم همخوانی و توازن بین منابع و مصارف استان

راهکارهای پیشنهادی	اهم چالش‌های اصلی
■ جلوگیری از تمرکز بیشتر تأسیسات و فعالیت‌های نفت و گاز در جنوب استان و فعال نمودن منطقه ویژه مرکز و شمال استان ■ ایجاد و توسعه پیوندهای صنایع نفت و گاز با استان از طریق توسعه سرمایه‌گذاری در صنایع پایین دستی ■ تقویت منابع بانکی از طریق انتقال حساب شرکت‌های نفتی به بانک‌های استان ■ تأمین نیروی انسانی مورد نیاز صنایع از میان نیروهای تحصیل کرده و متخصص استان ■ فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای مشارکت سرمایه‌های خرد مردم در سرمایه‌گذاری شرکت‌های بزرگ نفتی و پتروشیمی ■ تکرار ماده ۴۷ قانون برنامه ششم توسعه در برنامه هفتم در خصوص جذب و بکارگیری نیروی های بومی در پروژه های عمرانی	عدم توازن بین منابع و مصارف و بخشی منطقه ای (۹۵٪ صنایع نفت، گاز و پتروشیمی در نوار ساحلی ۴۰ کیلومتری کنگان تا عسلویه مستقر می باشند)

اهم چالش‌های اصلی

راهکارهای پیشنهادی

عدم توسعه اقتصاد دریا
محور

- اصلاح ساختار معیوب تجارت بازرگانی
- افزایش بهره‌وری در حوزه پرورش میگو
- بهره‌برداری از ظرفیت دریا برای پرورش ماهی در قفس
- رشد گردشگری ساحلی و دریایی با توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز

نتیجه گیری

شناسایی و معرفی ظرفیت بالقوه استان بوشهر در تمامی
عرصه های ناظر به توسعه پایدار منطقه و استان

ب- ظرفیت های بالقوه در بخش های مختلف

کشاورزی و شیلات:

- باغداری نخیلات (خرما: ۱۶۰ هزار تن رتبه سوم کشور، تولید کشور ۱/۲ میلیون تن)
- تولید عسل (خارج از فصل ۴۸۰ تن)
- تولید ۶۵۰ هزار تن گوجه (رتبه اول تولید خارج از فصل)؛ تولید کل کشور ۵/۱۸۰ میلیون تن؛ تولید خارج از فصل کشور ۱/۸۵۰ میلیون تن.
- گیاهان دارویی (آلوئه ورا و ...)
- تولید مرغ گوشتی (۴۰ هزار تن؛ ۱۲ درصد بیشتر از مصرف استان)
- دامپروری
- شیلات و آبزی پروری (ماهی و میگو) در پهنه قلمروهای ساحلی استان
- تولید بچه ماهی دریایی و لارو میگو

ب- ظرفیت های بالقوه در بخش های مختلف

صنعت و معدن

- صنایع میانی و پایین دستی حوزه نفت، گاز و پتروشیمی
- صنایع دریایی (شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراب کشتی)
- صنایع معدنی
- تولید فلزات اساسی (انواع فولاد با کاربرد در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع دریایی)
- تولید انواع کودهای شیمیایی
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی اتمی
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با صنایع کشاورزی و شیلاتی
- بهره‌برداری معدنی (عناصر نادر خاکی، قیر طبیعی، دولومیت و استخراج کانسارهای حاوی آلومین)
- صنایع غذایی، فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما، صیفی جات، آبزیان و...)

ب- ظرفیت های بالقوه در بخش های مختلف

انرژی

- تولید و صادرات نفت و گاز (تولید ۷۵ درصد گاز کشور؛ صادرات ۹۵ درصد نفت کشور از بندر خارک)
- تولید برق از انرژی هسته ای (بهره برداری ۱۰۰۰ مگاوات؛ در حال ساخت ۲۰۰۰ مگاوات)
- تولید انرژی های تجدیدپذیر خورشیدی (تولید ۲۴۰۰ مگاوات؛ ظرفیت بیش از ۵۰۰۰ مگاوات)
- تولید و صادرات برق از گاز (ظرفیت: ۱۵۰۰۰ هزار مگاوات)

گردشگری

- گردشگری ساحلی و دریایی در پهنه های ساحلی
- گردشگری جزیره ای در جزایر عباسک، خارگ، خارگو، ام الگرم و نخیلو
- گردشگری تجاری در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و عسلویه
- گردشگری صنعتی در شهرستان های بوشهر، کنگان و عسلویه
- گردشگری مایس (رویدادها، همایش ها، جشنواره ها و ...)

ب- ظرفیت های بالقوه در بخش های مختلف

بازرگانی و حمل و نقل

- ایفای نقش به عنوان قطب صادرات (نفت، محصولات پتروشیمی، مواد معدنی، محصولات کشاورزی و شیلاتی) کشور. (بزرگترین پایانه صادراتی پتروشیمی و میعانات گازی در عسلویه با ظرفیت ۶۰ میلیون تن؛ ظرفیت کل کشور ۱۵۰ میلیون تن)
- تجارت و بازرگانی خارجی
- پردازش و صادرات کالا در منطقه آزاد تجاری و منطقه ویژه اقتصادی بوشهر
- عرضه و صادرات محصولات پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی در منطقه ویژه اقتصادی شهرستان دیلم
- توسعه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری
- ترانزیت دریا محور و خدمات لجستیک
- خدمات تخصصی حمل و نقل و نهادهای حرفه‌ای فعال در زمینه ترانزیت کالا
- حمل و نقل چند وجهی (دریایی، ریلی، جاده ای و هوایی)

نتیجه گیری

اقدامات رفع عدم تعادل استان بوشهر

- ۱- تکمیل بزرگراه بوشهر - شیراز
- ۲- تامین مالی راه آهن شیراز - بوشهر - عسلویه
- ۳- تامین مالی آزاد راه بوشهر - شیراز
- ۴- تکمیل بزرگراه بوشهر - دیر
- ۵- احداث باند دوم راه اصلی بوشهر - شیخ - گناوه
- ۶- بهسازی و تعریض محور دیلم - بهبهان
- ۷- ایجاد و تکمیل سدهای دالکی ، خاییز ، باغان ، باهوش ، دهرود ، دشت پلنگ ، عنبری و کاردانه
- ۸- تکمیل فاضلاب شهرهای بوشهر ، گناوه و دیلم

۹- توسعه و تکمیل زیرساختهای شهرکها و نواحی صنعتی (دیلیم، گناوه، بوشهر و ...)

۱۰- تامین انرژی پایدار شهرکها و نواحی صنعتی و سایتهای پرورش آبزیان (پستهای توزیع و فوق توزیع ، خطوط انتقال و ...)

۱۱- ایجاد زیرساختهای منطقه ویژه اقتصادی شمال استان

۱۲- ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی صنایع پایین دستی متانول

دیر

۱۳- توسعه و تکمیل شهرک زیست فناوری دلوار

۱۴- تکمیل اسکله ها ، لایروبی و توسعه اسکله های تجاری بوشهر

، کنگان ، گناوه و دیلم

۱۵- توسعه و تکمیل و لایروبی بنادر صیادی (دیلم، ریگ، جزیره شمالی و جنوبی، جلالی، جفرهف شیف، دیر و ...)

۱۶- احداث مرکز پژوهش و درمانی بیماران خاص و درمان سرطان بوشهر و تکمیل طرحهای درمانی استان

۱۷- اجرای طرحهای آبخیزداری، آبخوان داری و کاشت درخت سالیانه ۲ میلیون اصله درخت، توسعه و حفاظت از جنگا های حرا

۱۸- توسعه و تکمیل طرحهای آبخیزداری ، پخش سیلاب و حفاظت خاک

۱۹- توسعه بهره برداری از آبهای نامتعارف استان (شیرین سازی آب دریا ، فاضلاب شهرهای بوشهر ، گناوه و دیلم ، شورورزی و ...)

۲۰- توسعه آبی پروری

- ۲۱- توسعه چرخه بسته پسماند و فاضلاب در استان
- ۲۲- زمینه‌سازی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در تأسیسات آب شیرین کن و تضمین خرید
- ۲۳- توسعه کشت گلخانه‌ای، شورورزی، آبیاری نوین و برای افزایش بهره‌وری آب به میزان سالیانه ۱۵٪
- ۲۴- ایجاد رابطه منطقی و اختصاص نسبت معینی از درآمدهای مالیاتی استان به بودجه عمرانی استان
- ۲۵- اختصاص بخش معینی از درآمدهای گمرکات استان (۱۴۰۰۰ میلیارد ریال) به توسعه اقتصادی مناطق پیرامونی آن
- ۲۶- ارتقای عملکرد بنادر در قالب تخصصی شدن آن‌ها
- ۲۷- توسعه و تجهیز بنادر استان بوشهر به تکنولوژی‌ها نو و رقابتی

۲۸- استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان برای ترغیب و گسترش فعالیت های تحقیق و توسعه به ویژه در کنار مراکز صنعتی و تولیدی.

۲۹- مکلف کردن وزارت نفت و سازمان انرژی اتمی برای توسعه محیط های پیرامونی و مسئولیت های اجتماعی.

۳۰- تکرار ماده ۴۷ قانون برنامه ششم توسعه در برنامه هفتم در خصوص جذب و بکارگیری نیروهای بومی در پروژه های نفت، گاز، پتروشیمی، انرژی اتمی و ...

۳۱- تفکیک اعتبارات سه درصد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی از اعتبارات استانی و تعیین سهم استانها صرفا بر مبنای سهم استانها در تولید نفت خام و گاز طبیعی و حذف عبارت خالص صادرات از جزء ۳ ماده ۲۶ قانون برنامه ششم و اصلاح آن در برنامه هفتم توسعه کشور.

از حسن توجه شما سپاسگزاریم

